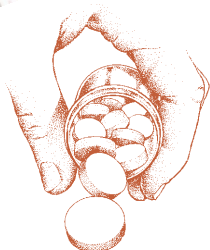


Under vinjetten »Läkemedelsfrågan« publiceras ett urval av de frågor som behandlats vid någon av de regionala läkemedelsinformationscentralerna (LIC), som hjälper sjukvårdspersonal, apotek och läke-medelskommittéer när medicinska läkemedelsproblem uppstår i det dagliga arbetet. Frågorna har sammanställts vid Karolinska Universitets-sjukhuset Huddinge, av med dr Mia von Euler, och Åsa Jansson, apotekare, avdelningen för klinisk farmakologi. Svaren, som är evidensbaserade och producentobundna, publiceras även i databasen Drugline. Frågor kan ställas till regionala LIC – telefonnummer finns på www.lic.nu



Haldol-behandling under amning

Kan haloperidol (Haldol) användas under amning? Är olanzapin (Zyprexa) ett bättre val?

En kvinna som tidigare behandlats med olanzapin bytte till haloperidol under graviditeten på grund av bättre dokumentation av den senaste. Hon tänker nu amma sitt barn.

Åsa Jansson/Ylva Böttiger, DRIC (Huddinge), oktober 2003, Drugline nr 20310

Generellt avråds kvinnor från att amma under neuroleptikabehandling. Om man trots allt väljer att amma är rekommendationerna att välja ett läkemedel som i minimal utsträckning går över i bröstmjölken samt att monitorera läkemedelskoncentrationerna för att hålla moderns dos så låg som möjligt [1].

Haloperidol passerar över i bröstmjolk. Extrapyramidala symtom har observerats hos barn som ammas av mödrar behandlade med haloperidol, och man måste därför väga nyttan av amning mot den möjliga risken [2].

Läkemedelskoncentrationerna i mjölk studerades hos tre personer som tagit haloperidol [3]. Baserat på denna studie räknades den relativa dosen ut att vara mellan 0,8 och 11,2 procent [4]. Man nämnde inte några effekter på ammande barn i artikeln [3].

I en studie med 12 kvinnor som behandlats med mellan 1 och 40 mg haloperidol dagligen var den relativa barn dosen som mest 3 procent av moderns dos. De barn vars mödrar förskrivits singelterapi utvecklades normalt. Tre barn hade mödrar som även behandlades med klorpromazin. Dessa barn hade mentala eller psyko-

toriska utvecklingsstörningar under det andra levnadsåret [5]. I en fallrapport kunde man detektera små mängder haloperidol i barnets urin efter exponering för läkemedlet via amning. Barnet följdes upp under ett år och utvecklades normalt [5]. I två andra fallrapporter tog två kvinnor 10 respektive 12 mg haloperidol, och barnets viktsjusterade dos var 0,2 och 2,1 procent [5, 6]. De doser som användes i dessa studier är dock högre än de som rekommenderas i Sverige. Vanligtvis anses inte doser över 8 mg haloperidol per dag vara nödvändigt [2].

Studier på kaniner har dock visat beteende- och neurokemiska förändringar efter exponering för haloperidol under diande [4]. Hos råttor har man också sett en förändrad dopaminkänslighet. Det är dock viktigt att komma ihåg att råttans nervsystem befinner sig i ett tidigare stadium i utvecklingen än människans under de första levnadsveckorna. Råttans och kaninens mjölk har också ett mycket högre fettinnehåll än human mjölk, vilket leder till högre koncentrationer av haloperidol i rått- och kaninmjölk. Detta gör det svårt att extrapolera dessa data till humandata.

Totalt har 18 rapporter an-

gående haloperidolanvändning under amning hittats i litteraturen, och barnets viktsjusterade dos varierade mellan 0,2 och ungefär 10 procent av moderns dos. För olanzapin har totalt 26 fall med ammande mödrar behandlade med olanzapin hittats [1]. Barnens viktsjusterade dos varierade mellan 0 och 2,5 procent. Fyra barn rapporterades ha fått biverkningar. Det var dock endast ett av dessa barn som hade symtom som kunde relateras till olanzapinexponeringen. Långtidseffekter har inte studerats för någon av substanserna. Baserat på dessa data tycks olanzapin passera över i lägst grad i bröstmjolk och kan möjligen vara ett bättre val.

Referenser

1. Drugline nr 20197 (år 2003).
2. Fass 2003.
3. Ohkubo T, Shimoyama R, Sugawara K. Measurement of haloperidol in human breast milk by high-performance liquid chromatography. *J Pharm Sci* 1992;8:9479.
4. Spigset O, Hägg S. Excretion of psychotropic drugs into breast milk. Pharmacokinetic overview and therapeutic implications. *CNS Drugs* 1998;9:111-34.
5. Briggs GB, Freeman RK, Yaffe SJ. *Drugs in pregnancy and lactation*. 6th ed. Baltimore: Williams & Wilkins; 2002. p. 643-4.
6. Drugline nr 17409 (år 2000).



Synpunkter eller kommentarer? Diskutera på korrespondensplats! Bidrag ställs till jan.lind@lakartidningen.se